

Prijetne počitnice!

Za številne dijake so se že začele počitnice, katerih so se — kot vedno — tako veselili. Toda resnično uživajo jih le nekaj dni, ker potem jim postane — dolgčas. Ena stvar so »siti« in »nikoli zadovoljni« profesorji, druga pa kolegi in kolegice v šoli, družba, vsakdanja izmenjava misli s sošolci in sploh vse, kar je v šoli »neuradnega«, torej prijetnega. Marsikateri dijak se bo v počitnicah nekoliko dolgočasil, ker mu bo manjkala družba, posebno tisti, ki nima bratov in sester.

Toda počitnice niso namenjene brezdelju, ampak počitku in krepitvi za novo šolsko leto. Krepi pa se lahko človek na telesu, pa tudi na duši. Zato naj bi dijaki izkoristili teh nekaj mesecev brezskrbnega življenja za tiste stvari, ki jih veselijo, pa se jim med šolskim letom ne utegnejo dovolj posvečati: za šport, ki krepiti tako telo kot duha, in za branje knjig. V počitnicah lahko sežejo dijaki in dijakinje tudi po debelejših romanih, ki jih med šolskim letom ne utegnejo brati. In tako si lahko ravno v mesecih prostosti ustvarijo temelje trdne osebne kulture, ki je ne bo sestavljalo le šolsko znanje, ampak tudi znanje o tistem, o čemer v šoli zaradi nujno zgoščenih učnih programov ne slišijo: o slovenski in obči kulturni zgodovini, o umetnostni zgodovini, o podrobnostih naše narodne, slovenske zgodovine prejšnjih in novejših časov, o socialnih in političnih problemih slovenskega naroda in ostalega sveta, o domači in svetovni književnosti, o moderni tehniki in znanosti, o tujih narodih in deželah ter še o marsičem.

V počitnicah si lahko dijaki tudi spopolnijo svoje znanje jezikov. Sicer ni res, da »kolikor jezikov znaš, toliko veljaš«, vendar je lepo znati tuje jezike. Danes se toliko govori o zblizanju med ljudmi in narodi, toda največ se lahko stori za zblizanje prav s tem, da se učimo tujih jezikov. In pri tem je treba poudariti, da naj bi se ne učili samo jezikov »velikih« narodov, čeprav je to praktično precejšnje pomena, npr. nemščina ali angleščina. Učimo se tudi jezikov malih narodov. Ali bi ne bilo lepo, da bi imeli med nami ljudi, ki bi znali flamsko, slovaško, grško, bolgarsko, makedonsko, norveško ali bretonsko? Učenje takih jezikov je zelo lepo kratkočasje, ki nas na mah uvede v življenje in duševnost drugega, bolj malo znanega naroda, in odpre se nam nov svet, obogati nas za nova spoznanja.

Večji dijaki naj izkoristijo počitnice tudi za samostojna potovanja. Nič ne napravi mladega človeka tako samozavestnega in neodvisnega kakor daljše samostojno potovanje s kolesom, peš ali pa tudi z motornim kolesom ali s čolnom. Tak potovanje ostane človeku za vedno vtisnjeno v spomin kot velika doživetja. Seveda pa je treba paziti, da se ne zgodi nesreča ali da ne zaidejo na potovanju v slabo družbo. Spoznali naj bi predvsem svojo matično domovino Slovenijo in Koroško ter seveda našo deželo.

Opomin nedeljskih volitev

V središču pozornosti italijanske javnosti so te dni izidili nedeljskih upravnih volitev, ki se jih je udeležilo okrog sedem milijonov volivcev. Kot znano, so volitve bile na Siciliji, kjer so izvolili tudi novi deželni svet, in v južni ter srednji Italiji z Rimom vred. Edino večje severnoitalijansko mesto, kjer so obnovili občinsko predstavništvo, je bila Genova.

Čeprav ni šlo za državnozbornske volitve, katerih izid bi mogli teoretično in praktično vplivati na usmeritev splošnega političnega in družbenega življenja v državi, so stranke že med samim volilnim bojem dale volitvam izrazito političen pečat in jih smatrale za resen test politične volje in političnega razpoloženja italijanskih ljudskih množic. Obstaja seveda več razlogov, ki ne govorijo v prid splošne veljavnosti tega testa, vendar stranke in politični opazovalci morajo volilne izide danes tako tolmачiti, kot ustreza izhodiščem, ki so jih bili sami določili.

Ne da bi dalje o tem razglabljali, je treba vendarle ugotoviti, da so izid nedeljskih volitev tudi in predvsem v političnem pogledu zelo zanimivi, ker predstavljajo resen opomin za vse tiste, ki sta jim pri srcu demokracija in svoboda italijanskega ljudstva.

Iz teh volitev je namreč žal izšlo kot zmagovalca Italijansko socialno gibanje, v katerem so organizirani stari in novi fašisti in ki samo sebe tudi smatra za zgodovinskega dediča totalitarnega režima. Ta stranka je na področjih, na katerih so bile v nedeljo volitve, skoraj podvojila glasove v primeri z državnozbornskimi volitvami leta 1968; dosegla je 13,9 odstotka vseh oddanih glasov in postala po številu volivcev tretja italijanska stranka (za kršč. demokracijo in komunisti, a pred socialisti in socialnimi demokrati).

Glede na presenetljivi porast glasov, ki so bili oddani tej stranki, se je treba vprašati, kakšni so bili vzroki in razlogi, zaradi katerih jo je toliko volivcev tokrat podprlo. Toda preden skušamo na to odgovoriti, pogledajmo, kakšne rezultate so dosegle druge stranke.

Krščanska demokracija je sicer še vedno najmočnejša politična stranka, za katero je v nedeljo glasovalo 31 odstotkov volivcev, a je hkrati politična formacija, ki je zgubila največ glasov. Na državno-zbornskih volitvah leta 1968 je bila dobila 36,4 odstotka vseh glasov, v nedeljo pa se je ta odstotek zmanj-

šal na 31. Takega nazadovanja Kršč. demokracija ni zabeležila v vsem povojnem obdobju.

Komunisti so skupno s socialproletarci v bistvu ohranili pozicije (26,3 odstotka vseh glasov) iz leta 1968, vendar se tudi pri njih kažejo rahli znaki nazadovanja, ki pa je občutno za socialproletarce (v okrožjih, kjer so ti nastopili samostojno, so znatno nazadovali).

Socialisti in socialni demokrati so leta 1968 nastopili s skupnimi listami in dobili 13 odstotkov glasov. V nedeljo so se predstavili volivcem z ločenimi listami in dosegli 11 oziroma 7,8 odstotka glasov, kar pomeni, da so oboji napredovali. Ponovil se je torej pojav, ki smo ga zabeležili že ob lanskoletnih deželnih volitvah, ko se je izkazalo, da socialisti in socialni demokrati dosegajo boljše rezultate, če so ločeni. Že lani so namreč oboji napredovali in zdaj tudi. Rahlo uspešni so bili tudi republikanci.

Ponoven poraz so doživeli liberalci, ki so v primeri z letom 1968 zgubili skoraj polovico volivcev in dosegli v nedeljo komaj 3,5 odstotka glasov. Monarhisti pa postopno izginjajo s politične pozornice (1 odstotek glasov).

Če upoštevamo položaje, ki jih imajo posamezne stranke v parlamentu, ugotovimo, da so stranke leve sredine (demokristjani, socialisti in republikanci) ohranile absolutno večino glasov (54 odstotkov); skrajna levica (komunisti in socialproletarci) je ostala v glavnem pri starem, skrajna desnica pa je edina zabeležila znaten uspeh (fašisti in monarhisti imajo okrog 15 odstotkov glasov.)

Odkod in zakaj tolikšen porast desnice? Očitno je, da je v nedeljo del tradicionalnih demokristjanskih volivcev obrnil svoji stranki hrbet in presedlal na skrajno desnico. Ker so volitve bile na Siciliji in na jugu države, je treba verjetno iskati vzroke za ta premik tudi v posebnih krajevnih razmerah (mafija, kriminal, nered v javni upravi, zastonost s primeri s severnimi pokrajinami itd.), vendar neizpodbitno drži, da so globlji vzroki tako v stranki sami kot izven nje in zlasti v splošni politični, gospodarski ter socialni stvarnosti, ki izhaja iz prizadevanj leve sredine in predvsem kršč. demokracije kot njene najpomembnejše komponente.

To stranko že preveč let razkrajajo in šibijo pretirano strujarstvo, kompromisarstvo, strah pred jasnimi izbirami in ne zadnje tudi čezmerna ambicioznost posameznih njenih veljakov. Te negativne lastnosti se kažejo predvsem v tem trenutku, ko vlada in parlament razpravljata in sklepata o temeljnih reformah italijanske družbe (šolska, stanovanjska, zdravstvena politika), kar gotovo ne more koristiti problemom, ki so v razpravi in ki bi se morali čimprej razre-

Tisti pa, ki imajo izpite, naj si zaradi tega ne pokvariyo počitnic. Sistematično naj predelajo snov, vsak dan določen del, naj vztrajajo in naj ne odlašajo predolgo. S tem si bodo zagotovili tudi dovolj prostega časa in tako tudi prijetne počitnice, kajti tudi oni imajo pravico do prijetnih počitnic, brez hudih skrbi, da bodo lahko šli v jeseni spet sveži in okrepljeni v šolo.

Torej vsem: prijetne in plodne počitnice!

(dalje na 3. strani)

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 20. junija, ob: 8.00 Koledar; 8.30 Kmetijska oddaja; 9.00 Sv. maša; 9.45 Glasba za orgle. Premrl: Fuga v g duru; Fughetta v c duru; Fugato v a molu; Fuga v e molu; Fuga v d duru; Fuga v ce molu. Igra Bergant; 10.45 Za dobro voljo; 11.15 Oddaja za najmlajše. L. Tumiat: »O dečku, ki ni poznal meje«; 11.35 Ringaraja za naše malčke; 12.35 Nabožna glasba; 12.15 Vera in naš čas; 12.30 Staro in novo v zabavni glasbi predstavlja Naša gospa; 13.00 Kdo, kdaj, zakaj...; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.30 N. Manzarl: »Salud«. Drama v treh dej. Prev. R. Rauber; 16.55 Parada orkestror; 17.30 Revija zborovskega petja; 18.00 Miniaturni koncert; 18.45 Bednarik: »Pratika«; 19.00 Lahka glasba; 19.15 Sedem dni v svetu; 19.30 Filmska glasba; 20.00 Sport; 20.30 Naši kraji in ljudje v slovenski umetnosti; 21.00 Semenj plošč; 22.00 Nedelja v športu;

♦ PONEDELJEK, 21. junija, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.10 Kalanova: »Pomenek s poslušavkami«; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Disc-time - Misli in nazori - Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost, književnost in prireditve; 18.30 Deželni skladatelj; 18.50 Evansov jazz-orkester; 19.10 »Odvetničnik za vsakogar«; 19.15 Zbor »Sant'Antonio Vecchio«, vodi Radole; 19.15 Revija glasbi; 20.00 Športna tribuna; 20.35 Glasbene razglednice. 21.00 Kulturni odmevi - dejstva in ljudje v deželi; 21.20 Romantične melodije; 21.45 Slovenski solisti. Violinist Slavko Zimšek, pri klavirju Lipovšek. Ukmar: Sonata;

♦ TOREK, 22. junija, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Kitarista Sabicas in Escudero; 12.10 Bednarik: »Pratika«; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Plošče za vas - Novice iz sveta lahke glasbe; 18.15 Umetnost; 18.30 Komorni koncert; 19.00 Otroci pojo; 19.10 N. Zorzenon: Zgodbe iz življenja v ladjedelnici; 19.25 Moški zbor »Mirko Filej« iz Gorice, vodi Klanjšček; 19.45 Glasbeni best-sellerji; 20.00 Sport; 20.35 Stravinsky: »Oedipus rex«, opera-oratorij v 2. dej.;

♦ SREDA, 23. junija, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Na elektronske orgle igra Millan; 12.10 Liki iz naše preteklosti: »Štefan Ferluga«, prip. L. Reharjeva; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Ansambli na Radiu Trst - Slovarček sodobne znanosti - Jevnikar: »Slovenščina za Slovence«; 18.15 Umetnost; 18.30 Koncertisti naše dežele; 18.50 Buchetyjev orkester; 19.10 Higiena in zdravje; 19.20 Jazz; 19.40 »Gor in dol po sred' vasi«, prip. Grudnova; 20.00 Sport; 20.35 Simf. koncert; V odmoru

♦ ČETRTEK, 24. junija, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.10 Po društvi in krožkih: »Društvo slovenskih izobražencev« v Trstu; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Disc-time - Kako in zakaj - Ne vse, toda o vsem; 18.15 Umetnost; 18.30 Srečko Kumar in njegov zbor; 19.10 Pisani balončki; 19.30 Izbrali smo za vas; 20.00 Sport; 20.35 M. Frattini: »Most«, igra v enem dejanju;

♦ PETEK, 25. junija, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 12.10 Slovenska ljudska umetnost in obrt, priprav. E. Cevc; 13.30 Glasba po željah; 17.20 Za mlade poslušavce: Govorimo o glasbi; 18.15 Umetnost; 18.30 Sodobni slovenski skladatelji. Ramovš: Simfonija 1968. Simf. orkester RTV Ljubljana vodi Hubad; 18.50 Jelly-Roll Moorton's Hot Peppers; 19.10 Bernobini - Bompiani: Od humanoida do robota; 19.20 Vokalni kvartet Zvonček; 19.40 Novosti v naši diskoteki; 20.00 Sport; 20.35 Gospodarstvo in delo; 20.50 Koncert operne glasbe

♦ SOBOTA, 26. junija, ob: 7.00 Koledar; 7.30 Jutranja glasba; 11.35 Šopek slovenskih pesmi; 11.50 Veseli motivi; 12.10 Tone Penko: Skrivnostni svet žuželk; 13.30 Glasba po željah; 14.45 Glasba iz vsega sveta; 15.55 Avtoradio - oddaja za avtomobiliste; 16.10 Operetne melodije; 16.30 Dekameron: »Calandrinio, Bruno in Buffalmacco«. Napisal G. Boccaccio, prevedel A. Budal, dramatičar, Reharjeva. Izvajajo dijaki slovenskih višjih srednjih šol v Trstu; 16.50 Znanj pevc; 17.20 Za mlade poslušavce: Sobotni sestanek - ščepec poezije - Moj prosti čas; 18.15 Umetnost; 18.30 Nepozabne melodije; 19.10 Družinski obzornik; 19.30 Zbor »E. Adamič« iz Ljubljane vodi Munič; 19.50 Italijanski Jazz Quartet; 20.00 Sport; 20.50 Resničnost domišljije: »André Chenier«. Radijska drama; 21.30 Vabilo na ples;

Tepavac na Kitajskem

Jugoslovanski zunanji minister Tepavac je bil te dni na uradnem obisku na Kitajskem. On in delegacija, ki ga spremlja, sta bila naravnost prisrčno sprejeta, tako v Peking, kjer se je zbralo ob njunem prihodu na letališču nekaj tisoč mladih ljudi, ki so ju pozdravljali, kot tudi v Sanghaju in v drugih krajih, ki sta jih obiskala.

Tepavčev obisk na Kitajskem ki je sledil vzpostavitvi diplomatskih odnosov med obema državama, je vzbudil v Jugoslaviji sami in med našo manjšino celo več pozornosti kakor v tujini. Medtem ko si tujina razlaga njegov obisk kot dokaz normalizacije odnosov med obema državama in prizadevanja za še boljše stike, si nekateri v Jugoslaviji in pri nas razlagajo obisk drugače. Namreč kot željo, da bi našla jugoslovanska vlada pri Kitajski oporo proti nameram kominformistov, ki zlasti zadnji čas povečujejo svojo propagando proti Titovemu režimu in samoupravljalškemu sistemu, označujoč ga za »kaos« in podobno. Vendar je to mnenje gotovo netočno, prvič zato, ker je v nasprotju z jugoslovansko zunanjo politiko, ki je nasprotna grupacijam na bloke in »oporam« ki iz tega sledijo; drugič ker bi se dalo to razlagati kot ost, naperjeno proti Sovjetski zvezi, česar jugoslovanski režim noče, ker

želi dobre odnose in mir z vsemi; in tretjič, ker bi bilo iluzorno in celo smešno iskati oporo pri daljnih Kitajcih. Kako pa naj pridejo Jugoslaviji v primeru potrebe na pomoč?

Jugoslavija se mora zanašati — in to je odgovornim jugoslovanskim politikom dovolj jasno — predvsem nase in na svojo obrambno pripravljenost, zlasti pa na politično zavest svojih narodov, potem pa tudi na splošni položaj v svetu, ki ne dopušča pustolovščin v tem delu sveta, niti kominformistom; riziko je prevelik.

ZGODOVINARJI IN SVOBODA

Kot poročava avstrijska revija »Wiener Tagebuch«, ki izhaja na Dunaju, je začela češkoslovaška tajna policija preiskavo proti bivšim članom Zgodovinskega instituta Znanstvene akademije, ki je bil že pred časom razpuščen.

Po poročilu omenjene revije, ki jo izdaja skupina disidentskih komunistov, ki so se uprli invaziji Češkoslovaške, hočejo češkoslovaške oblasti kaznovati te znanstvenike, zaradi njihovega sodelovanja pri izdaji publikacije »Sedem dni v Pragi v avgustu 1968«, ki je prava »črna knjiga« o invaziji. Med obtoženci so znani zgodovinarji Milan Otahal, Irene Seidlerova in Vilem Prečan.

Zaslepljenost Združenih držav pri podpiranju diktatur

Pred kratkim je umrl dolgoletni diktator črnske države Haiti, Duvalier, imenovan »papa Doc«. Po poklicu je bil namreč zdravnik. Nasledil ga je njegov še ne polnoletni sin, kar dovolj dobro ponazoruje značaj haitiske »republike« in doslednost Duvalierove diktature.

Usoda je hotela, da je umrl Duvalier mirne, naravne smrti, čeprav je bil eden največjih krvolokov med oblastniki modernega sveta. Nanj je bilo sicer opravljenih več atentatov in skovanih precej zarot, a vse so se ponesrečile in diktator se je vedno okrutno maščeval ne le nad krivci. Vsako tako priložnost je izkoristil za zaostrovanje terorja in za utrditev svoje oblasti. Imel je tudi manjše zasledovanja in je videl sovražnike povsod, celo v sorodnikih. Barbarsko je užival nad usmrtitvami svojih resničnih ali namišljenih nasprotnikov, ki so jih od njega postavljena »ljudska« sodišča obsojala na smrt, kakor je pač on želel, ali bolje, sodniki so skušali že vnaprej uganiti njegove želje. Pri usmrtitvah je večkrat sam »sodeloval« in prevzel poveljevanje policijske čete, določene za streljanje. Tako je usmrtil tudi enega svojih zetov.

Na pisalni mizi je imel vedno po več nabitih pištol. Takoj po prihodu si je ustanovil posebno milicijo, ki je opravljala hkrati posle tajne policije. Haiti velja za eno najrevnejših držav sveta, a pomoč, ki jo je dobival od Združenih držav — na stotine milijonov dolarjev v nekaj več kot desetih letih — je porabil največ za te svoje biriče in v svoje osebne namene. Bil je mojster demagogije in sistematičnega terorja, v kar se je posluževal tudi znanega vračjeverstva haitiskega ljudstva, zlasti kulta »voodoo« (klicanje duhov s posebnimi obredi, pri katerih žrtvujejo petelina, nekdanj pa so žrtvovali pri tem tudi ljudi; temu sledi kolektivna obsedenost in histerične seksualne orgije). Ta kult je po-

stavil v službo svoje demagogije in prišel za radi tega v spor s katoliško Cerkvijo. Precej duhovnikov je dal izgnati iz države. Tisk in propaganda sta ga morala slaviti kot »očeta domovine« in »največjega dobrotnika haitiskega ljudstva«.

Angleški pisatelj Graham Greene je izdal leta 1966 roman »The Comedians«, v katerem je prikazal Duvalierovo diktaturo. Te dni pa je izšla tudi v italijanskem prevodu (pri založbi Longanesi) knjiga »Papa Doc«, ki sta jo napisala ameriška časnikarja Bernard Diederich in Al Burt in ki dokumentirano opisuje Duvalierovo diktaturo, najsrmatnejšo in najbolj poniževalno v današnjem svetu. Uvod v knjigo je spet napisal Graham Greene. Časnikarja razkrinkavata zlasti sramotno vlogo Združenih držav pri podpiranju Duvalierovega režima. Že z majhnim pritiskom bi mu bile lahko napravile konec, a tega niso hotele. Niso pa se obotavljale z oboroženo intervencijo vreči demokratični režim v sosednem Santu Domingu, ker se jim je zdel »prelevičarski«; znano pa je, da niso intervenirale, ko je vladal tam dolgo dobo diktator Trujilo s podobnimi metodami kot Duvalier na Haitiju.

Ta zaslepljenost Združenih držav pri podpiranju najbolj okrutnih in nazadnjaških diktatur v državah na ameriški celini (in ne samo tam) žene javnost v teh državah in zlasti mladino, ki si želi reform, v drugo skrajnost — v kastrizem.

★

V taboriščih, ki so jih ustanovili v Indiji za Bengalce, ki so zaradi vojne zbežali iz Vzhodnega Pakistana (Bengalije), kosi kolera. Od stradanja oslabei ljudje niso odporni proti kugi. Govori se že o desetstisočih žrtev. Kolera se širi tudi v srednjeafriških državah.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. • Reg. na sodišču v Trstu dne 20. 4. 1954, št. 157 • Odgovorni urednik: Drago Legiša • Tiska tiskarna Graphis, Trst

Opomin nedeljskih volitev

(Nadaljevanje s 1. strani)

šiti. Stranka zato ne kaže v celoti potrebne odločnosti, preveč je občutljiva za težnje svojih konservativnih pristašev, ki se ne zavedajo, da se stari družbeni red nezadržno podira in da ga ni mogoče ohraniti.

Toda za splošni politični položaj ni odgovorna samo Kršč. demokracija, temveč nosijo del odgovornosti tudi ostali njeni zavezniki. Ti so, kot smo že dejali, na zadnjih volitvah rahlo napredovali, vendar se nam zdi, da je to bolj rezultat srečnega naključja kot prepričanega zatpanja volivcev. Socialisti so namreč tokrat šli v volivni boj z geslom o »naprednejših ravnovesjih«, s čimer se jim je posrečilo nekoliko ošibiti socialproletarce. Socialdemokrati so apelirali predvsem na antikomunizem, ki še vedno nekaj vrže; republikanci pa so nastopili kot stranka reda in kritike svojih vladnih zaveznikov!

Tudi zaradi tega je Kršč. demokracija zgubila glasove, a ti niso šli v korist njenih zaveznikov in predvsem v korist demokracije, svobode in socialne pravičnosti, temveč so zajadrili v vode temne reakcije in dejansko nekoliko premaknili splošno politično os na desno.

Res je, da državi in njenim demokratičnim institucijam še ne preti s tem velika nevarnost, a izidi nedeljskih volitev so resen opomin, kam lahko vodi in h kakšnemu cilju lahko privede določena politika.

LETOŠNJI TABOR NA REPENTABRU

V nedeljo, 27. junija, bo letošnji tabor Slovenske prosvete na Repentabru. Posvečen bo 25 letnemu delovanju Slovenske prosvete na Tržaškem. Zato bodo na Repentabru sodelovale skupine pevcev, ansamblov in godcev od Mačkovelj do Boljunca, Bazovice, Boršta, Opčin in Sv. Križa. Na programu je petje, muzika in folklorni plesi.

Začetek prireditve bo ob 17. uri in sicer na trgu pred cerkvijo. Poskrbljeno bo tudi za prigrizek in za pijačo.

PRIDOBITEV ZA KOROŠKE SLOVENCE

Slovenska kmetijska šola v Podravljah na Koroškem je pred kratkim dobila pravico javnosti, s pismom avstrijskega ministra za kmetijstvo in gozdarstvo Weihsa. Koroški Slovenci so se dolgo potegovali za to.

»S sedanjo podelitvijo pravice javnosti slovenski strokovni šoli v Podravljah se je spet enkrat pokazalo, da je tam, kjer je pripravljenost in dobra volja, vsekakor mogoče reševati tudi vprašanja slovenske narodnostne skupine na Koroškem«, je zapisal ob tej priložnosti neki list koroških Slovencev.

— o —

Tudi v Trstu vlada precejšnje zanimanje za novo izdajo Valvasorjevega dela »Die Ehre des Herogthums Krain«. V Tržaški knjigarni so prodali že 11 izvodov. Knjigo je mogoče plačevati v obrokih.

Od sredstva proti ušem do nevarnosti za človeštvo

Ena izmed materialnih sestavin svobode, ki so jo prinesli Američani po nacistih zasedenim deželam v Zahodni Evropi, je bil prašek DDT. V Hitlerjevem Rajhu je primanjkovalo maščob in drugih kemičnih sredstev za izdelavo mila in pralnih sredstev, zato je bila snaga bolj približna. Tam, kjer so najbolj hranili z milom, v koncentracijskih taboriščih in na zaostalih področjih raznih zasedenih dežel, npr. na Balkanu, pa so se zaredila velikanska legla uši, ki so postale nosilke raznih nalezljivih in celo smrtonosnih epidemij, legarja, tifusa in drugih. Ko so prišli Američani, so postavili v koncentracijskih taboriščih svoje sanitijske šotore in barake ter začeli temeljit boj z ušmi. Vsak prebivavec taborišča je moral v razkuževalni šotor, se do nagega sleči in ameriški sanitajci so ga temeljito potresli s praškom DDT, prav tako vso njegovo obleko. Isto se je zgodilo z ležišči in sploh z vso notranjostjo barak. Podobnih postopkov je bilo deželno civilno prebivavstvo marsikje na osvobojenem ozemlju, DDT je užival nekaj let sloves čudovitega sredstva v boju proti nesnagi in okužbam ter mrčesu, tudi proti stenicam.

Potem so ga začeli na veliko uporabljati proti zajedavskemu mrčesu v poljedelstvu, zlasti v vinogradništvu, dokler ni l. 1963 zdaj že rajni ameriški znanstvenik Rachel Carson opozoril s knjigo »Tiha pomlad«, kako uničuje DDT tudi koristno živalstvo, zlasti ptice, in tako spreminja ravnovesje v naravi. Poznejše raziskave so potrdile Carsonove ugotovitve in razkrile še hujše stvari. Kemična sestavina DDT se skoro ne razkrajja in vedno hitreje zastruplja naravno okolje. Preko mrčesa prihaja v kokoši, preko trave v krave in ovce in preko mleka ter mesa v človeka. Vsakdo izmed nas ima danes nekaj snovi DDT v telesu, neizpodbitno pa je dokazano, da lahko povzroči ta snov raka, odvza-

me plodnost nekaterim živalim in morda tudi človeku in povzroči še druge bolezenske pojave. Računajo pa, da je bilo od leta 1942 potresenih po vsej Zemlji najmanj en milijon ton praška DDT. DDT so ugotovili celo v pingvinih na južnem tečaju, v ribah v velikih oceanskih globinah in v oblakih.

Tudi če bi takoj danes povsod prenehali izdelovati DDT, se bo količina tega strupa v ljudeh in živalih množila še nekaj let, dokler ne bo izčrpana vsa hrana, ki je prišla v dotik z DDT. Šele potem bi začela nevarnost pojemati. Še sreča, da se je je človek pravočasno zavedel.

Mnoge države so že prepovedale uporabo DDT, zlasti najnaprednejše, med njimi Združene države in Francija. Iz Milana pa so te dni naznanili, da so v nekem tamkajšnjem laboratoriju odkrili zelo učinkovito sredstvo proti mrčesu, ki absolutno ni škodljivo ne za ljudi ne za naravo. Pridobivali ga bodo iz neke azijske rastline, ki uspeva tudi v Italiji.

ZAKON O NARAVNIH REZERVATIH NA KRASU

V dvorani tržaške trgovske zbornice so v ponedeljek, 14. t.m., predsednik društva »Pro natura carsica« (za zaščito kraške narave) prof. Mezzena, deželni odbornik za kmetijstvo Comelli in državni podtajnik Conrado Belci spregovorili pred številnimi poslušavci o zakonu, ki je bil odobren pred kratkim v parlamentu in ki ustanavlja naravne rezervate na Krasu.

Zakon, katerega predlog je bil v parlamentu vložil poslanec Belci, predvideva popolno zaščito na sedmih kraških področjih. Za izvajanje te zaščite bo skrbela posebna ustanova, ki jo bo ustanovila dežela, katera bo tudi izdala natančne in podrobne zaščitne norme.

Prejeli smo:

MOSTOV MOST

Mnenje, ki ga je v 841. številki lista podal Igor o Mostu, je popolnoma enako mojemu. Most sem cenil zategadelj, ker je tako prebojno prediral nekatere naše miselne okvire. Žal je pogosto ostalo le pri preboju in do novih spoznanj ni prišlo.

En tak primer je bilo mnenje Aleša Lokarja v 25. številki, da od nekdanje slovenske države ni ostalo prav nič. Če Če s tem hotel udariti po romantičnih pojmovanjih in zavezanostjo, ima do neke mere prav. Če je hotel poudariti dejstvo, da so prav prezirane služkinje in mlekarice v pravem trenutku našle v sebi silo upora, ima tudi prav. Žal pa na zgodovino ne gledamo le kulturniško, ampak mnogo širše in v tem tudi narodnopolitično državniško, družbenoslovno, upravno politično itd. Iz teh gledanj zadobi gosposvetki kamen, kot simbol ustoličenja slovensko-karantanskih knezov, drugačen kot samo kulturniški ali narodnopolitični pomen.

Bilo je to edinstveno pravnopolitično, državniško dejanje, katerega pravna moč je trajala še naprej od zadnjega ustoličenja, ker so cesarji, v zameno da se niso ustoličili, podeljvali deželnim stanovom koroškimi nekatere pravice, še dolgo po ustoličenju. Res bi bilo potrebno to prastaro dejanje osvetliti v pravnem in politično državnem pomenu.

Drugi primer notranje samouprave je Beneška Slovenija v sklopu Beneške republike, s samostojno voljenimi župani. Tretji primer so vaške srenje (sosednje), tista najbolj osnovna celica samoupravnosti z župani na čelu, ki je preživela ves fevdalizem in našo narodno podrejenost ter je prastara.

Torej, če že rušimo miselne kalupe, je treba iti stvarjem malo bolj do dna. Spoznanja pa nam lahko oblikuje le več izvedencev in ne en sam.

Drugo: še je nova usmeritev Mosta posnevanje določenega ljubljanskega miselno-kulturnega načina in se misli pri tem ostati, bi bila revija mnogo bolj na tekočem, če bi izhajala kar v Ljubljani, saj bo sicer dvoživka. Res bi enkrat morali prerешetati pojmovanja, kaj pomeni narodno središče. Mislim, da je vloga središča odgovorna naloga, skrb za celoten narodni prostor in njegovo napredovanje. V kulturi pa vsklajevanje, skrb za obveščanje vse slovenske javnosti o kulturnem življenju v celotnem slovenskem prostoru.

Vsak del slovenskega prostora naj razvija svoje izvino ustvarjanje, da bo ljudem svojega okolja domače in dostopno, slovenski celoti pa obogatitev. V tem je pojmovanje odprtosti; ne v kopiranju, pač pa v prispevanju naših vrednot svetu, katerih on še ne pozna.

Dvojezični most do italijanski sodeželanov, bi mnogo bolj upravljala nova skupna revija, katero bi italijanska večina, ki ima vse drugačna sredstva na razpolago, lahko podprla, in s tem pokazala svojo dobro voljo.

Kar pa zadeva primorski prostor, mislim, da je neobdelane tvarine več kot dovolj, katero bi revija Most lahko predočevala slovenski javnosti. Kljub temu bi lahko še zanaprej sledila toku časa.

Jožko

ŠKEDENJSKO KULTURNO DRUŠTVO

V sredo, 23. t. m., bo v škedenjski kinodvorani

NASTOP BALETNE ŠOLE

ki jo vodi gđc. Selma Micheluzzijeva. Začetek ob 20. uri.

Vabljeni vsi!

S Tržaškega

Srečanje primorske in koroške mladine

Slovenska prosvetna zveza je organizirala prejšnjo nedeljo izlet naše goriške mladine na Koroško, z namenom, da bi se goriška in koroška slovenska mladina bolje spoznali in se pogovorili o problemih, ki jih morata reševati slovenski manjšini v Italiji in Avstriji, in o dosedanjih uspehih ter neuspehih pri tem prizadevanju. Na temelju teh stikov naj bi prišlo pozneje do tesnejšega in plodnega sodelovanja med obema manjšinama na kulturnem, socialnem in športnem področju. Izleta so se udeležili tudi mladi člani beneško-slovenskega kulturnega društva »Ivan Trinko« iz Čedadu.

Na koroških tleh sta pozdravila mlade Primorce dr. Franci Zwitter, predsednik »Zveze slovenskih organizacij« na Koroškem, in predstavniki koroške Zveze slovenske mladine.

Goriška, beneško-slovenska in koroška mladina je nato skupno obiskala nekaj krajev na Koroškem, med drugim knežji prestol na Gosposvetskem polju. Beneško-slovenska mladina se je odpeljala potem v Bilčovs, goriška mladina pa je bila čez opoldne v gosteh v Dijaškem domu v Celovcu. Popoldne pa so oboji obiskali Bajtiše, kjer so se veselili s petjem in godbo, potem pa so tudi zaplesali okrog kakih 750 let stare lipe. Zbralo se je tudi vse polno vaščanov, prišel je tudi domači harmonikar, tako da je bilo res prijetno.

V Bilčovsu je bil za konec kulturni program. Tam je goste ponovno pozdravil predsednik organizacije slovenske mladine na Koroškem, dijak Šturm, ki je postal na daleč znan v slovenskem svetu po svojem pogumnem nastopu za dvojezičnost krajevnih napisov na Koroškem in po procesu, ki so ga zaradi tega avstrijske oblasti začele proti njemu. V svojem govoru je poudaril, da morajo manjšine zahtevati uresničenje vsega, kar jim po zakonih gre, pa tudi tisto, kar jim zakoni še ne zagotavljajo, a spada med človečanske pravice.

Za pozdrave in lep sprejem se je zahvalila Eda Mikuž iz Steverjana in povabila koroško mladino na obisk na Goriško. Bilčovski župan Ogris, ki je tudi edini slovenski poslanec deželnega zbora v Celovcu, pa je v svojem nagovoru pohvalil namen primorske in koroške mladine, da bi se pogosteje srečavali. Rekel je, da je v mladini up in kal bodočega delovanja in sploh obstoja Slovencev na Koroškem. Dejal je tudi, da se bo morda mladim posrečilo priboriti koroškemu Slovincem to, za kar se sedanja generacija že toliko časa bori: da bi avstrijska vlada končno priznala svojo dolžnost do slovenske manjšine in izpolnila, kar ji je dolžna po 7. členu avstrijske ustave.

Beneška Slovenka Anamarija Vizintin je nato recitirala župančičevo pesem »Z vlakom«, potem pa je mladinska dramska skupina iz Gorice zelo živahno in lepo prikazala veseloigro »Jezični doktor Petelin«, za kar so jo gledavci nagradili z živahnim priznanjem.

Temu srečanju primorske in koroške mladine naj bi sledilo še čim več drugih, prav tako prisrčnih.

ČLANEK O BERZANTIJU V »DELU«

Največji slovenski dnevnik »Delo«, je prinesel 12. t.m. v svoji sobotni prilogi dvostolpčni članek o predsedniku deželnega odbora Furlanije - Julijske krajine, dr. Berzantiju.

Članek, ki ga je spremljala tudi Berzantijeva fotografija, je bil objavljen v rubriki »Portret tedna«. Napisal ga je Ivo Vajgl.

V članku je poudarjeno zlasti Berzantijevo prizadevanje za prijateljsko sodelovanje s sosednimi deželami Koroško, Slovenijo in Hrvaško in za enakopravnost Slovencev ter tudi za »tiste posebne oblike zaščite, ki lahko pomagajo ohraniti etnične, jezikovne in kulturne značilnosti« slovenske manjšine, kot je izjavil ob uradnem obisku predsednika izvršilnega sveta republike Slovenije Staneta Kavčiča, v Trstu. Pa tudi prizadevanju za dosledno uveljavljanje deželne avtonomije je dal »umirjeni, trezni in odločni« predsednik Berzanti svoj »osebni pečat«, je rečeno v članku.

PREJELI SMO

Spoštovanemu gospodu županu občine Repentabor
Prejeli smo Vaše pismo z dne 3. junija 1971 in se Vam zanj zahvaljujemo, zlasti še za pojasnila, ki jih pismo vsebuje.

Zaradi užaljenosti, ki veje zlasti iz predzadnjega odstavka Vašega pisma, pa tudi zaradi neutemeljenih očitkov, si dovoljujemo pripomniti naslednje:

Vzrok, da so člani zadruga pisali samo Vam, je v tem, da ima zadruga svoj pravni sedež v repentaborski občini in da se je prav v tej občini tujski promet v zadnjih letih močno povečal. Toda prepričani smo, da so tudi ostali občinski upravitelji razumeli, za kaj pri stvari gre, in da bodo temu primerno tudi uprepali.

Sključujete se na vlogo, ki ste jo decembra 1967. leta poslali pokrajinski upravi. Zadruga »Naš Kras« je vedela za to vlogo, kot je bila tudi neuradno seznanjena z razpravami o tem vprašanju tako v občinskem svetu kot v občinskem odboru. In prav zaradi tega, ker so od prve edine vloge leta 1967 minila že tri leta in pol in je doslej ostalo vse po starem, je zadruga menila, da bi poleg Vas zainteresirala tudi javnost preko dnevnega in tedenskega tiska in na ta način dosegla, da se zadeva premakne z mrve točke.

Vaše pismo dokazuje, da se to že dogaja.

Glede moralne dolžnosti zadruga o »javnem priznanju finančnih težav« pri postavitvi dvojezičnih napisov pa res ne vemo, kaj reči, ker očitka, ki se skriva v tem stavku, enostavno ne razumemo.

Tooliko v pojasnilo, če se Vam je zdelo naše pismo zlonamerno. Zadruga vsekakor ni »mislila opraviti napačne propagande«, saj je v vsem času svojega obstoja skušala ohraniti korektno in prijateljske odnose z občinsko upravo in je to tudi dokazala s svojim delom v prid repentaborske občine. Tudi s pismom glede dvojezičnosti napisov!

Trst, 11. 6. 1971

S spoštovanjem

Podpis:
Egon Kraus

Na županstvu v Repentabru smo zvedeli, da je občinska uprava pismeno zahtevala od raznih ustanov, ki bi bile lahko postavile tablo, naj do določenega roka odstranijo enojezično tablo in jo zamenjajo z dvojezično. Če se v tem roku ne bo nihče javil, pa bo občinska uprava sama poskrbela za dvojezični napis na tabli.

URED.

OB XXIII. MEDNARODNEM TRŽAŠKEM
VZORČNEM VELESEJMU

(od 17. do 29. junija)

razstavlja

tržaška knjigarna

V JUGOSLOVANSKEM PAVILJONU
(V Palači narodov)

knjige in revije naslednjih slovenskih
založb:

Cankarjeva založba
Centralni zavod za napredek gospodinjstva - CZNG
ČZP Komunist
Državna založba Slovenije
Mladinska knjiga
Mohorjeva družba
Partizanska knjiga
Pomurska založba
Slovenska matica
Tehniška založba
Uradni list SRS
Založba Lipa
Založba Obzorja
Zavod Borec

SPREJEMAMO NAROČILA ZA VSE RAZSTAVLJENE KNJIGE!

Na svidenje na sejm!

Ne bojte se uživati rib!

V zvezi z onesnaženjem morja, zaradi česar so mestne zdravstvene oblasti začasno odložile odprtje neaterih kopališč, je nastala med Tržačani psihoza strahu, tudi kar zadeva kupovanje in uživanje rib, morskih rakov in školjk. To občutijo tako ribiči kot prodajavci rib.

Zaradi tega je naslovil tržaški občinski svetovavec Puppi na občinskega odbornika za zdravstvo in higieno Blasina vprašanje, če je morski ulov, ki pride na tržaški trg, sproti pregledan glede na to, če ni okužen. Odbornik Blasina je odgovoril, da ribe in drugi morski ulov, ki pride v prodajo v osrednjo ribarnico kot tudi v ribarnice po mestu, vsak dan pregleda delegat občinske veterinarske skužbe, ki je strokovnjak za to. Kar pa zadeva izvor rib, je nadzorstvo zaupano pristaniškemu povelj-

stvu, ki je na predlog higienskega urada izdalo predpise, kje je ribolov prepovedan.

Glede školjk pa je odbornik Blasina izjavil, da se lahko označi tiste, ki pridejo iz pooblaščenih gojišč, brez nadaljnega zažitne, čeprav je bolje, da se jih prej prekuha, kar pa ne velja samo za Trst.

Odbornik Blasina je končno dejal, da meni, da lahko brez pridržka potrdi, da so ribe in drug morski ulov, ki je namenjen tukajšnji potrošnji, užitne.

☆

V Tržaški knjigarni v ulici sv. Frančiška razstavlja do konca tega meseca mladi slikar Boris Zuljan. Razobešana so njegova najnovejša platna s pomorskimi motivi.

Sovodnje

DOMAČI PRAZNIK

Kakor po drugih vaseh, tako so tudi Sovodenjci priredili v svoji vasi domač poletni praznik z živahnim sporedom.

V nedeljo so imeli fotografske in nogometne tekme. Zvečer pa dobro izveden koncert pevskih zborov. Nastopili so zbori iz Mirna, iz Doberdoba in cerkveni zbor iz Rupe-Peči. Prvič so doma nastopili tudi pevci »sovodenjskega noneta« ali »sovodenjske devetice«, ker jih je devet, ne kot običajno osem pri oktetu.

Ponekod so že nastopili, tako na primer v Kopru na prireditvah »Primorska poje«. Kot kaže, si bodo kmalu utrli pot.

Domači praznik se nadaljuje z zabavnim sporedom še nekaj večerov v tednu.

V nedeljo zvečer pa bo nastopila dramska skupina društva »O. Župančič« iz Štandreža z veseloigro »Tisočak v telovniku«.

Sovodenjski občani bodo sredi meseca praznovali še en pomemben domači praznik. To bo jubilej njihovega spoštovanega župana Češčuta, ki že dvajset let modro vodi njihovo občino.

Že danes mu čestitamo k tej županski obletnici.

Prejeli smo:

SKUPNO DELO

Prav razveseljivo dejstvo je, da imamo letos že precejšnje število kulturnih prireditiv, bodisi na prostem ali pa v dvoranah, in to skoro po vseh večjih vaseh na Goriškem.

Drugo, in morda še bolj razveseljivo dejstvo so številni obiski med temi kulturnimi skupinami. Na ta način se zblížajo in poznajo mnogi sosede iz različnih vasi, ki se sicer le redko srečujejo. Pri takih srečanjih se utrdi tudi njih zavest in pogum za kulturni dvig in izobrazbo tudi našega vaškega okolja v duhu domačijske skupnosti.

Prav k temu poudarku domačijstva je velik del doprineslo tudi sodelovanje različno usmerjenih skupin pri skupnih nastopih. Ta duh skupnosti, seveda na ravni enakopravnosti, ne »pod mojo ali tvojo kapo«, vzbuja pošteno tekmovanje in pravilno ocenjevanje bližnjikovega dela.

Kot primer v tem pravcu menimo pridobitve v Štandrežu in v Sovodnjah. Podobne naj bi sledile še drugod!

Neurja škodijo pridelkom

Že od četrtega divjajo nad vso goriško okolico in vzhodnimi Brdami nevihte in plove. Zjutraj po navadi sije lepo sonce in se obeta napol poletno vreme, proti poldnevu se začno ulivati plove. Popoldne se prevedri, zvečer in do polnoči imamo spet nevihte in plove, tudi s točo.

Tako vreme je pokončalo že vse češnje. Kazale so lepo, zdaj pa še zadnje gnijejo. Slabo vreme je prizadejalo že tudi vinograde. Prav tako pa tudi krmo, ker ni mogoče posušiti niti koša sena. Goriški vrtnarji se tudi pritožujejo, da jim neprestano deževje stolče vso zelenjavo v zemljo in blato. Teža se prav dobro zavedajo tudi naše gospodinje, ki morajo zelenjad precej drago plačevati.

Obeta se, da se bo vreme izboljšalo šele zadnji teden v tem mesecu.

RUPA - PEČ

Vrata naše šole so se tudi že zaprla. Kmalu se bodo tudi v otroškem vrtcu. Zato je

Že nekaj časa deluje tudi v naši pokrajini posebna organizacija za vpeljavo modernih jezikov v italijanske osnovne in srednje šole.

Po željah staršev naj bi se vpeljal v te šole predvsem pouk sosednih obmejnih jezikov, nemščine in francoščine.

Večji del družin in tudi gospodarskih činiteljev pa je mnenja, da bi se vsaj v goriški pokrajini morali učiti italijanski otroci in dijaki slovenščine. S poznanjem jezika bi se poglobili gospodarski stiki, obenem prav gotovo tudi kulturni in potrebno objektivno medsebojno poznavanje.

Kakor mora slovenska mladina temeljito poznati italijansko kulturo in jezik, in je to tudi nujno potrebno, tako bi moralo podobno načelo veljati tudi za italijansko šolsko mladež, ki naj bi se iz istih razlogov učila v naših krajih v vseh šolah tudi slovenščine, ker pač živimo gospodarsko in kulturno življenje tesno ramo ob rami.

Vendar pa prihaja na sestankih že omenjene organizacije tudi do drugačnih ali vsaj spremenjenih misli:

Pravijo, naj bi starši oziroma dijaki imeli pravico izbirati med francoščino, angleščino, merščino in slovenščino, ker le takšna izbira za učenje tujih jezikov da bi ustrezala duhu evropske miselnosti.

Ne tajimo, da so vsi ti jeziki na isti stopnji evropske skupnostne ravni, toda vsakomur je prav tako jasno, da sta slovenskim in italijanskim sorojakom v naši deželi prav gotovo bolj potrebni nemščina in slovenščina, kot pa kaka angleščina ali francoščina.

IZPITNI DNEVI

Kot po drugih državnih šolah, tako so se v ponedeljek začeli izpitni dnevi tudi na goriških slovenskih osnovnih in srednjih šolah.

Pri izpitih odgovarjajo šolarji iz drugih in petih razredov osnovnih šol. Ti zadnji se bodo jeseni že vpisali v I. razred nižje gimnazije. Teh šolarjev je v goriškem didaktičnem ravnateljstvu 67, v doberdobskem pa 41.

prav, da izrazimo ob koncu šolskega leta nekaj svojih misli. Dobro je tudi, da si naredimo majhen obračun o šolskem delovanju v našem kraju.

Ob koncu leta in pouka smo čakali, da nas bodo otroci in njih vzgojitelji ali učiteljice presenetili s kako zaključno prireditvijo, kakor je to navada po drugih šolah tudi v naši soseščini. Toda čakali smo zaman.

Z veseljem pa lahko zapišemo kaj o našem otroškem vrtcu, ki ga vodi vrtnarica Laskovič iz Doberdoba. Naši malčki so se v vrtcu naučili marsikaj lepega in koristnega. Pa tudi sami so bili zelo zadovoljni, ker so se naučili tudi dosti pesmic v čistem materinem jeziku.

Naši učiteljci pa vsi pošteni ljudje v vasi izražajo pohvalo in ji želijo še več poguma za koristno delo.

Iz Goriške

Slovenščina v šolah

Število je precejšnje in daje upanje, da bodo prihodnje leto tudi prvi razredi nižje šole dovolj številni.

Izpite delajo te dni tudi dijaki in dijakinje, ki so dovršili tretji razred nižje gimnazije. K tem izpitom ali k »mali maturi« je priglašanih 66 dijakov in dijakinj. Izpitni komisiji predseduje ravnatelj višjih srednjih šol prof. Rožič.

Po opravljeni »mali maturi« se dijaki lahko vpišejo v višje srednje šole, kar je priporočljivo za vse, ki bodo srečno prestali te izpite.

Letos opravljajo svojo »maturu« tudi prvi kandidati s slovenske trgovske šole. Teh maturantov, ki ta teden že sede pri izpitih, je devet.

Tudi tem želimo, da bi srečno prestali skušnje in se srečno vključili v življenjsko delo.

MEJNI PROMET

Prehodi čez obmejne bloke v goriški pokrajini so v stalnem naraščanju. V prejšnjem mesecu maju je šlo čez mejo v obeh smereh skoro en milijon in 150 tisoč ljudi. To je le za kakih 50 tisoč manj kot v mesecu aprilu.

Največji promet je seveda še vedno na prehodu Rdeče hiše. Poslužilo se ga je nad 700 tisoč ljudi s potnimi listi in prepustnicami.

Avtov pa je šlo tam preko nekaj manj kot 210 tisoč.

Vse te številke kažejo, da je več kot potrebno, da se odprejo tudi drugi bloki za obmejne in mednarodne prehode.

ŠOLSKA RAZSTAVA

Vsi razredi osnovne šole v Šolskem domu v ulici Croce so letos prav lepo zaključili šolsko leto z izbrano in lepo urejeno razstavo, ki je bila odprta za vse obiskovalce v nedeljo in ponedeljek. Kdo jo je obiskal, se je le pohvalno izrazil o sposobnosti in napredku naših otrok ter o požrtvovalnosti naših učiteljic in učiteljev.

Na razstavi smo videli prav čedne ročne izdelke in risbe, vezene in pletene v kar velikem številu razstavljenih predmetov.

Najbolj pa je starše in ljubitelje mladine razveselilo dosedaj izdano in razstavljeno število posebnega osnovnošolskega lista, ki nosi samozavesten naslov »Otroški glas«.

Izdajajo ga šolarji petega razreda. Imajo svoj uredniški odbor in stalne dopisovalce, tako da je »Otroški glas« res samostojen glas, čeprav pod skrbnim nadzorstvom razredne učiteljice. Ta podjetnost in samostojnost naših malih, bodi za vzgled, tudi drugim šolam. Pripomnimo naj še, da imajo mali založniki tudi skrbno urejeno upravo in finance. Pa naj bodo še v tem komu za vzpodbudo!

POLETNI AVTOBUSI

Ribijski avtobusi vozijo po poletnem urniku iz Gorice čez Oslavje v Števerjan in nazaj po Grojni v Gorico ob delavnih ob: ob: 6.50, 7.30, 12.30, 13.30, 16.30, 18.20, 20; ob praznikih ob: 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 20.05.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Nova številka „Zaliva“

Nova, 28. in 29. številka revije »Zaliv« prinaša na uvodnem mestu članek ali bolje zapiske Borisa Pahorja z naslovom »Celovki nokturmo«. Napisal jih je, kot pravi v pripombi na koncu, pred dvema letoma po pisateljskem recitacijskem večeru v Celovcu in jih poslal »Planinskemu vestniku«, na željo njegovega uredništva Vendar »Planinski vestnik« zapiskov ni objavil, zato jih je Pahor objavil zdaj v »Zalivu«.

»Zaliv« prinaša tudi izjavo »Kroga nekdanjih članov OF in protifašističnih borcev« različnih nazorov, ki so se zbrali, da izrečejo javno priznanje Edvardu Kocbeku kot pomembnemu ustanovitelju OF, pesniku in pisatelju, »ki ga danes slavnostni govorniki v Ljubljani ne omenjajo, kakor da so zbrisali iz zgodovine slovenske OF tovariša, ki je kriv samo tega, da obstaja in je partizanstvu in domovini zvesta ponosna osebnost«, kot je rečeno v izjavi. Objavljena je tudi celostranska Kocbekova fotografija.

Pavle Merku zelo lepo opisuje svoje jezikoslovno-etnografske obiske v Beneški Sloveniji in prikaže pri tem celo vrsto človeških značajev in usod. V zapiskih se mu je posrečilo predstaviti Beneško Slovenijo in njene ljudi tako živo in resnično, kot ni storil to še nihče pred njim. V tem njegovem spisu od blizu začutimo njeno stvarnost, vso čudovito človeškost njenih ljudi in vso trdoto in revščino njihovega življenja, ki pa je notranje bogato.

Igor Mislej je objavil dolgo in nekoliko abstraktno razmišljanje pod naslovom »Programski preskus dvostrankarske kvalificirane demokracije v nacionalnem prostoru«, pri čemer se ne drži v naslovu postavljene teme, ampak raz-

glablja bolj o pojmu naroda in narodnosti. Paveden je esej Guya Herauda, profesorja za pravo in ekonomske vede v Strassbourgu, »Iskanje rešitve problema narodnostnih manjšin«, v katerem pove nekaj bridkih resnic tudi na račun Združenih narodov, ki se zgamejo samo ob besedi »kolonija«, brezbržni pa so do problema narodnih manjšin.

Josip Merku nadaljuje svojo zgodovino okoličanskega bataljona iz sredine preteklega stoletja, ki predstavlja zanimivo poglavje tržaške in slovenske zgodovine na Primorskem. Njegov spis nam razodeva, kako napačne predstave imajo še danes nekateri o Slovencih in to ravno na osnovi nekdanjih žalitev in poniževanj. Irena Žerjal-Pučnik pa nadaljuje svojo povest »Tragedijica na grobljah«, ki je zadobila v tem nadaljevanju živahnejši ritem. Poleg tega je objavila Irena Žerjal-Pučnik še »Razmišljanja ob obisku književnikov iz Slovenije« in opombo k spominom Radoslave Premrl, v kateri podpre Premrlovo v njeni polemiki s tistimi, ki so živčno reagirali na njeno pisanje. Tudi tokrat piše Radoslava Premrl zelo zanimivo in odkrito o svojih doživetjih med drugo svetovno vojno.

Boris Pahor objavlja aktualne zapiske pod naslovom »Iz dnevnika«, s polemično politično vsebino. Zanimivi so citati iz Trubarja, ki doka zjujejo, kolikokrat je Trubar zapisal besedi Slovinci in slovenski, medtem ko so nekateri slavisti doslej trdili, da jo je zapisal samo enkrat in da se menda sploh ni zavedal njenega pomena. Pahor je naredil tem hote ali nehote lažnim tendenčnim trditvam konec, ker je dokazal, da se je Trubar čisto točno zavedal svojega

slovenstva in stvarnosti slovenskega naroda.

Slavko Tuta je napisal v obliki pisma svoje vtise z lanskega obiska na Liparih, s spomini na nekdanjo konfinacijo in na preteklost primorskega ljudstva ter končuje: »S takim občutjem in z žalostno usodo naše tolikokrat prebičane do movine.«

Na koncu najdemo še razne ocene in zapiske, ki so jih napisali Marija Kacin, Zora Tavčar, Beno Zarnik, Vladimir Dedijer in nepodpisani sodrujniki. Lahko se reče, da je tudi ta številka »Zaliva« resnično zanimiva in aktualna, čeprav bi si želeli v njej še več stvarnih argumentov za njene znane teze in manj polemičnih ostrin. Na žalost je v nekaterih člankih veliko preveč in delno zelo nerodnih tiskovnih napak.

NOVI PREDSEDNIK SPZ

Na občnem zboru Slovenske prosvetne zveze, ki je bil v nedeljo, 13. t.m., na Opčinah, je bil za novega predsednika izvoljen slikar Klavdij Palčič. Dosedanji predsednik je bil dr. Robert Hlavaty, ki pa je odložil predststvo zaradi šibkega zdravja.

★

Po statističnih podatkih Združenih narodov znaša povprečna življenjska doba časnikaarjev samo 42 let, zaradi posebnih naporov, ki jih zahteva ta poklic, v katerem je treba delati naglo, v stalni napetosti in z enim ocesom uprtim v pisalni stroj, z drugim v uro, ki pri-ganja,

Sovjetske oblasti so izpustile iz ječe pisatelja Simjavskega, 15 mesecev pred potekom njegove kazni.

Na slovenskih višjih srednjih šolah v Trstu je letos 81 maturantov.

POTOVANJE PO SKANDINAVIJI

VIATICUS

XXXIX.

Zahvalil sem se ji in pripomnil, da se mi čudno zdi, da posvečajo rojaki tako malo pozornosti svoji slavni pisateljici. Njej se ni zdelo, da ji posvečajo premalo pozornosti. »Saj je njena hiša spremenjena v muzej,« je rekla. V muzeju da so shranjene tudi slike njenega moža, Bil je namreč slikar. Rekla je, da lahko grem brez skrbi noter.

Zavil sem po ozki poljski stezi, ki se odcepi od ceste in pelje mimo vrtnih ograje pisateljice hiše. Vrt je velik in zarasel z visoko travo, sredi njega pa stoji kozolec, precej podoben slovenskim kozolcem, le nižji. V njem se je sušilo nekaj sena. Sploh je močno dišalo po svežem senu; ta vonj mi je ostal v spominu kot značilni vonj nekdanje domačije Sigrid Undset.

Hiši se je na prvi pogled videlo, da je predelana in razširjena nekdanja kmečka hiša. Pred njo raste mogočna breza. A v hiši je bilo vse tiho in mirno. Ne bil bi se začudil, če bi bil videl priti iz nje prikazen, kako postavo z romanov Undsetove ali njo samo, z njenim značilnim dobrim okroglim obrazom pod na prečo počesanimi lasmi.

Čeprav je bilo, kot rečeno, še svetlo — bilo je v začetku julija in v tistih krajih se ob tem letnem času niti opolnoči popolnoma ne stemni — si vseeno nisem upal potrkati na

vrata, da bi si ogledal muzej. Verjetno stane v hiši kakšna oskrbnica, ki je obiskovavcem vedno na razpolago, a za nas Srednjeevropejce je deseta ura zvečer le malo preveč pozen čas za obiskovanje muzejev. Sicer pa mi ni bilo toliko do notranjosti hiše, ki bi mi bila mogla vzbuditi le melanholijo, kakor me prime vedno, če gledam predmete dragih ljudi, ki jih ni več. Dovolj mi je bilo, da sem lahko gledal zunanje okolje, v katerem je pisateljica živela in ga ljubila. Od tam je pregnala njo in družino vojna. Morali so v begunstvo.

Ozrl sem se na daljne sinjkaste hribe onkraj mesteca in jezera. Tam nekje sta nekdaž živela Kristin in njen vihravi Erlend; tam sta imela svojo veliko kmetijo.

Potem sem šel po stezi mimo divje zaraslega vrta za hišo precej daleč na polje. Bogve kolikokrat je tudi Sigrid Undset šla po tej stezi in razmišljala o tistem, kar je želela napisati, ali pa le vpijala vase čist zrak in podobo prijazne, a samotne pokrajine. Začutil sem, da je tudi moje srce navezano na ta kraj, ker je navezano na vse, kar je Sigrid Undset zajela v svoje knjige. Vse tisto mi je blizu.

Počasi sem se vračal, vpijajoč z očmi vse podrobnosti, da bi si jih za vedno zapomnil, saj Bog ve, če se bom še kdaj vrnil. Nekaj ljudi iz bližnjih hiš me je začudeno in celo nezaupno opazovalo. Morda si niso mogli mi-

sliti, zakaj sem sprehajam ob tako pozni uri tam okrog. Vem, da Norvežani ljubijo svoje pisatelje, vendar pa s tistimi, ki so že umrli, očitno ne zganjajo takega kulta češčenja, kot mi Slovenci, zato pa dajo več na besedo živih pisateljev. Norveštvo ne živi samo od jezika in literature kakor slovenstvo, ampak ima obilnejšo, polnokrvnejšo substanco. In tako bi se bil zdel morda samim Norvežanom malo čudaka, če bi jim bil razodel, kaj me je v poznih urah bele severne noči gonilo tam okrog.

Se enkrat sem se ozrl na pisateljico hišo, na tiha, zagrnjena okna, na mogočno brezo, ki je tiso šumela v nočnem pišu, na vrt in na kozolec. Prisluhnil sem pticam, ki so čivkale na brezi v spanju, in krokarjem, ki so leteli nekam proti daljnim sinjim hribom onkraj jezera. Potem sem si utrgal za spomin vejico z grma ob ograji, jo spravil med liste časnika v žepu in se vrnil v mesto.

Pogledal sem na uro. Bilo je enajst. Moj vlak je odhajal šele ob eni. Gostilne so bile že vse zaprte, tako sem sklenil prebiti tisti dve uri do vlaka s sprehajanjem po mestecu.

Še vedno je bil dan in ceste so se zdele v tej skoraj dnevni svetlobi posebno tihe in zapuščene. Srečal sem le tri hipije, dva fanta in eno dekle, ki so korakali drug za drugim, v razdalji po sto metrov, obloženi z nahrbtniki, kocami in spalnimi vrečami. Najbrž niso hoteli motiti drug drugega z govorjenjem. Podnevi je bilo vroče, zato so potovali ponoči. Bogve, kje je bil njihov cilj. Šli so v južni smeri.

(Dalje)

Sodobno kmetijstvo

ČUKOVI IZ DUTOVELJ

POGLED H KMETOM ONSTRAN MEJE

Ljubljansko »Delo« objavlja že dalj časa v svoji petkovi prilogi reportaže o obiskih pri nekaterih najbolj naprednih zasebnih kmetovalcih v Sloveniji. Tudi pri nas raste zanimanje za pota, ki so jih ubrali posamezni kmetovalci onstran meje, ne glede na to, da so v Sloveniji razmere, v katerih se nahaja kmetijstvo, precej drugačne od naših. Vsekakor se kmetijstvo zasebnega sektorja tako pri nas kot v ožji domovini srečuje z vrsto problemov, katerim je skupni imenovalec prehod iz kmetijstva, pri katerem so pridelovali še vsakega nekaj, k večji specializaciji. Marsikdaj se kmetovalci na obeh straneh meje srečujejo celo z istimi problemi, največkrat takrat, ko morajo premagovati zakoreninjene poglede in navade. Svojim bralcem nameravamo posredovati nekaj najbolj značilnih srečanj s kmetovalci onstran meje, z željo, da bi ob priložnosti z njimi tudi navzeli stike.

Za uvodno srečanje smo izbrali kmetijo 27-letnega Albina Čuka iz Dutovelj, ki skupaj z očetom in materjo in mlajšim bratom obdeluje približno 10 hektarov veliko posestvo. Od tega padejo na gozdnate površine 3 ha, na travnike 4 ha, 2,50 ha na vinograd in 0,50 ha na njive. Čukovi imajo v hlevu 6 glav živine, od tega enega vola, dve kravi in tri junce. Strojna oprema obsega traktor Same, kosilnico Figaro, traktorsko škropilnico, puhalnik in razne traktorske priključke.

Da je področje kraškega terana po obnovljenih in lepo obdelanih vinogradih pravo nasprotje recimo Slovenskih goric ali Haloz, kjer praktično obnove sploh ni, gre pripisati v nemajhni meri tudi Kmetijski zadrugi Kras Sežana, ki se trudi, da bi potrošnikom zagotovila čimveč kvalitetnega terana. V ta namen je zadruga že začela graditi 80-vagonsko klet, ki bo med drugim dopuščala uvedbo sodobne vinarske tehnologije. Kljub težavam s kletnimi prostori pa KZ Kras že v sedanjih razmerah odkupi praktično vse razpoložljive količine terana.

Albin Čuk je kooperant KZ Kras. S kooperacijo je zadovoljen. Pravi, da mu zadruga nudi sadike, stroje za rigolanje, reprodukcijski material in strokovno pomoč, po potrebi tudi kredit. V letošnjem letu se je Albin Čuk odločil za nov trtni nasad, ki meri 0,76 hektara. Skupno bo v kratkem imel približno 3 hektare vinograda. Vinograd nudi Čukovi toliko, da naslednikoma ni bilo treba iskati dela v industriji. Tako starejši sin — Albin, kot mlajši — Branko, imata do kmetije veliko veselja. Branko ima še posebno veselje s traktorjem. Kmetija dobro uspeva.

Toda pot do sedanje kmetije je bila težka. Pred 15 leti so Čukovi imeli le majhno kmetijo. Iz leta v leto so dokupovali in vztrajno spreminjali kamnito zemljo v rodne vinograde.

Izplača se tudi mladim mišicam

Starejši sin Albin se je s preudarkom odločil za kmetovanje, ker je kmetija velika, celo tako velika, da jo je za dva dovolj. Zadnja leta se je tudi v kmetijstvu marsikaj obrnilo na bolje. Vino je vsako leto dražje. Odkupna cena teranu je bila še pred desetimi leti okoli 2 dinarja, danes pa že okoli 7 dinarjev. S tem je zagotovljen dober zaslužek. S

prodajo ni nobenih težav. Trije hektari vinograda zagotavljajo Čukovi krepko bazo za preživljanje. V glavnem je vinograd tisti, ki omogoča nabavo strojev in raznih življenjskih potrebščin kot obleko itd.

Na prihodnost gledajo Čukovi z mirnim srcem. Ko bo zadruga dogradila klet, mislijo celo prodajati zadrugi že grozdje. Prepričani so, da bodo tako zaslužili še več. Skrb in delo za vino odpade. Teran je namreč zelo občutljiv. Z odkupom grozdja se Čukovi nadejajo, da bodo rešeni vseh dosedanjih težav in problemov z njim.

Prašiči proti odtujitvi

Na univerzi v Oregonu (ZDA) so primerjali posamično rejo brejih svinj s skupinsko. S tem poizkusom so določali vpliv različnih rej na velikost gnezda in rojstno težo pujskov. Svinjam, ki so bile v individualni reji, je bil na voljo boks v velikosti 61x244 cm. Svinje v skupinski reji so imele najmanj 3 kv. m površine. V boksih je bil delno rešetkast

pod. Svinjam obeh skupin so pokladali krmo v ločenem hlevu, in to posamič, tako da je bilo mogoče ugotoviti vpliv načina reje brez dodatnih vplivov pri hranjenju. Pri svinjah v individualni reji oziroma skupinski reji je znašalo povprečno število živorojenih pujskov 9,6 oziroma 9,8. Vštevši rojstva mrtvo rojenih pujskov je bilo na gnezdo podvrženih povprečno 10,5 oziroma 11,1 pujskov. Medtem ko so bile te razlike pri obeh načinih reje v normalnih mejah nihanja, so ugotovili bistvene razlike v rojstni teži pujskov. Te so znašale pri svinjah v individualni reji 1,22 kg, v skupinski reji pa po 1,35 kg na pujska. Rejo v skupinah lahko torej štejejo za ugodnejšo tako glede rojstne teže kakor tudi s tem povezane večje odpornosti pujskov.

23. TRŽAŠKI VELESEJEM

Državni podtajnik Corrado Belci je v četrtek, 17. t. m., uradno odprl letošnji 23. tržaški vzorčni velesejem. Udeležuje se ga 1212 razstavljalcev iz 23. držav. Od evropskih držav sodelujejo Jugoslavija, Avstrija, Češkoslovaška, Bolgarija, Zahodna Nemčija, Madžarska, Poljska in Portugalska. Nekaj razstavljalcev je iz Latinske Amerike; prisotni pa so tudi razstavljalci iz osmih afriških držav.

TEDENSKI PREGLED DOMAČEGA ŠPORTA

ŠPORTNE IGRE Š. D. POLET

V nedeljo so se pozno zvečer zaključile zelo uspele športne igre, ki jih je odlično organiziral domači Polet. Zadnja točka te prireditve je bila kotalkarska revija, katero so šele tretjič lahko speljali do konca. (V četrtek in soboto je namreč slabo vreme preprečilo to edinstveno prireditev).

Zelo številna publika je lahko občudovala mlade kotalkarje, ki so v zelo kratkem času dosegli res zavirljivo stopnjo znanja. Najbolj sta navdušila Zdenka Hrovatin in Pavel Sedmak, ki se bosta, kot prva predstavnika zamejskega kotalkanja, udeležila bližnjega deželnega prvenstva v Pordenonu. Trener Mario Vitta je s požrtvovalnim delom in z velikim razumevanjem staršev vseh malčkov, ki smo jih videli na kotalkarski stezi, opravil pomembno delo na tem področju: zaoral je namreč ledino in v pičlih dveh letih objektivno ne najboljših pogojih pripravil kar 42 kotalkarjev, ki imajo vse možnosti, da se razvijejo v res kakovostne umetnike.

Obenem nam je Š. D. Polet še enkrat pokazalo, da so možnosti športnega udejstvovanja med našo skupnostjo skoraj brezmejnne in da je le potrebno mnogo dobre volje, požrtvovalnosti in nekaj iznajdljivosti, da pritegnemo našo mladino in ji damo možnost zdravega izživljanja v domačem okolju.

Od četrtega do nedelje so se v okviru iger štiri moštva s Tržaškega in Goriškega potegovala za osvojitev pokala v moški odbojki. Organizator je za to priložnost povabil vse boljše slovenske ekipe, ki nastopajo v D ligi ali v promocijskem prvenstvu, saj ekipi Bora in Krasa nimata resnejših nasprotnikov v slovenskih vrstah. Turnir se je tako obetal zelo zanimiv, čeprav ne na izredni tehnični ravni.

Že po prvih tekmah pa smo bili presenečeni, ker smo v vrstah Gaje in Brega videli kar štiri Borovce. Padriško-gropajsko moštvo sta okrepila Orel in Plesničar, medtem ko sta v Bregovih vrstah nastopila Jurkič in Vodopivec. Seveda je to popolnoma spremenilo razmerje sil na igrišču in tako sta že po prvem izločilnem srečanju ti dve moštvi postavili resno hipoteko za osvojitev končne zmage. Na drugo mesto v vsaki

skupini sta se uvrstili ekipi nabrežinskega Sokola, ki je vse presenetil s svojo lepo in učinkovito igro, ter goriške Olimpije, ki je svojo izkušnostjo izločila domačine Poleta.

Polfinalne tekme so bile na sporedu v petek zvečer. Srečali sta se moštvi Gaje in Sokola, ki se je po zgledu ostalih okreplil z Uršičem, ter Olimpije in Brega. Zmaga je pripadla seveda favoritu, ki sta se tako v finalni tekmi v nedeljo pomerila med seboj. Zmagalo je prepričljivo gropajsko-padriško moštvo, saj Breg ni mogel zaustaviti ostrih žog Plesničarja.

Mali finale za tretje mesto se je igral med Sokolom in domačim Poletom, ker se Olimpija ni predstavila na igrišču. Nabrežinci so pred vsem po zaslugi Uršiča gladko s 3:0 osvojili tekmo in tretje mesto.

Na koncu bi radi poudarili, da je bil ta turnir sicer na zadovoljivi tehnični ravni, da pa ni pokazal realne vrednosti posameznih moštev. Še enkrat je torej pri nas prevladala absolutna želja po zmagi, namesto da bi vsakdo s svojimi močmi skušal sebi in ostalim pokazati, kar si je v pretekli sezoni pridobil. Mislimo, da ta način ne koristi nikomur, zlasti ko se naše ekipe srečujejo med sabo, ampak ustvarja le nepotrebne rivalitete; zmagovalcu pa daje malo zadoščenja dejstvo, da jelovoriko najboljšega osvojil s tujimi močmi.

Poleg odbojke so delavni Openci organizirali še ženski in moški košarkarski turnir. Moških tekem so se udeležili: Ferroviario, Sežana, Ricreatori in Polet, ženskih pa SABA, Polet in Ricreatori. Med moškimi je zmagal Ferroviario le zaradi boljšega količnika, medtem ko je Polet zasedel zaslužno drugo mesto in se lahko ponaša z jasno zmago nad zmagovalcem. Ricreatori pa je zasedel tretje mesto, kljub zmagi z eno samo točko nad Poletom; Sežana pa se v nedeljo ni predstavila.

Pri dekletih je po vseh predvidevanjih zmagala ekipa SABA, ki je z veliko razliko odpravila oba tekmeča, Ricreatori je bila druga, domačinke pa so si še enkrat nabrale precej izkušenj in občasnno pokazale nekaj res lepih akcij.

APOLLO 25

11
Riše in piše Em-Be



puding premešaj, Betka, steci po pecilni prašek, Betka...

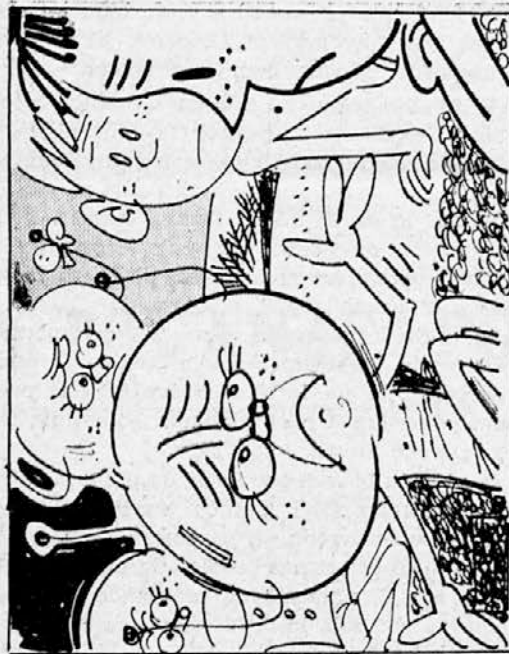
Zdaj je eksplodiral še Iks. Odrinil je Betko in začel drdrati: »Iks, odpri konservo! Iks, prižgi televizor! Iks...«

Nenadoma pa je Iks utihnil! Zemljani so se Marsovčkom pristrčno lahijali...



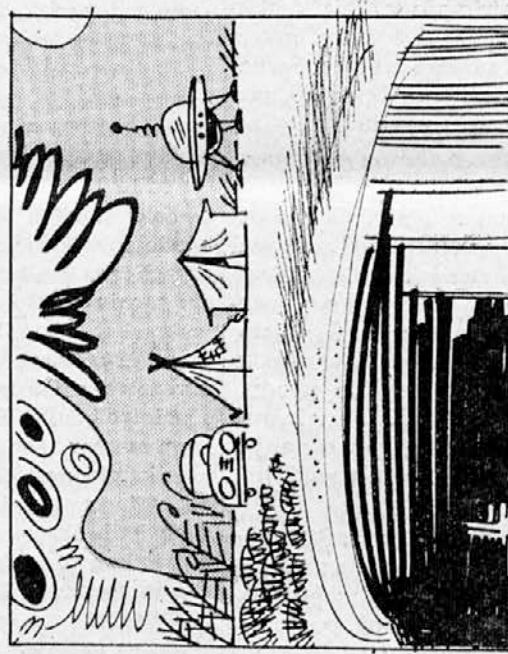
»In zdaj, dragi bratci, prav ničesar drugega nam ne preostane, kot da delimo brezmejno veselje z našimi prijatelji! Ne megle ne dežja in ne toče se jim ni bati tu na Luni, kvečjemu Luninega mrka vsakih sto let...

In predvsem se jim ni bati takihle izumih, klicev: Iks, prehladi se boš! Urška, pazi na krilo! Blaž, takoj nalogo pisat...



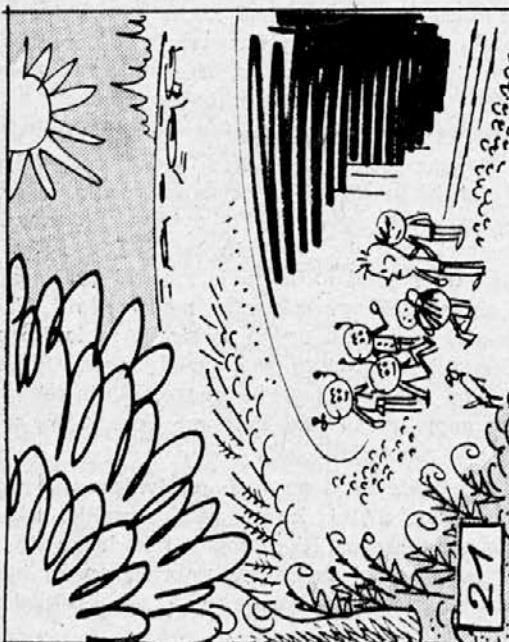
»No, vseeno vam poskusim razložiti!« je dodal in začel: »Pri nas na Marsu smo otroci velikanski reveži!«

»Velikaaanski reveži!« ni mogla Betka krotiti jezička. Odrinila je Ipsilon in nadeljevala namesto njega: »Komaj se lotiš nedolžne igrice, že je mama nad teboj, Betka,



No, vesoljski rebus je bil v nekaj stavkih rešen in pristrčen medplanetarni ha-ha je strel Lunine planjave. Zares, kako je vesolje majhno!

Prebivalci dveh planetov so se radostno objeli in sklenili tisočletno prijateljstvo, nato pa so postavili tabor, prvega v Lunini zgodovini.



21. Ponudil je vljudni Iks sladke bombone našim znancem — Urška je vzela slovensčino za tretji razred — in živahen medplanetarni pogovor se je zdaj razvel do kraja. »Po kaj ste pravzaprav prikolovratili sem-kaj?« je bil radoveden Gregor.

»O, to je pa žalostna zgodba! Tega ne boste razumeli!« je Ipsilon napravil dolg obraz.



22. »In ker niste mogli več prenašati v nebo vpijočih krivic, ste popravili star krožnik in se odpeljali!« je namesto Marsovčkov zaključil zgodbo Gregor.

Marsovčkom so popadali iz ust bomboni s slovensčino, tako so zazijali. Gregor je uganil vse do pičice...